

Első Kézből

Nem árusítható (Nepredajné)

9. évfolyam | 10. szám | 2025. október

Elnöki köszöntő

Kedves Barátaim!

Immár 76 esztendeje, hogy a Csemadok Érsekújvárott elkezdte bontogatni szárnyait. Az azóta eltelt sok évtized azt bizonyította, hogy van igény az öntevékeny kultúra művelésére, vannak elkötelezett csemadokosok, akik időt, energiát nem kímélve dolgoznak kisebb közösségük anyanyelvű művelődése érdekében.

Az idei szeptember 20-i közgyűlésünk újra változást hozott szervezetünk életébe. Szeretettel és hálával köszönünk el Bárdos Gyula elnök úrtól, köszönjük mérhetetlen fáradásait közösségünk érdekében. Jó egészséget, békés éveket kívánunk.

Mi azonban haladunk tovább. Számos kihívással kell megküzdenünk. Még mindig ideológiai sokszínűség jellemzi a felvidéki magyarságot, ezért nem mindenki számára érthető és természetes, amit a Csemadokban művelünk. Az elmúlt napokban gyakran kellett olyan kérdésekre válaszolni, melyek azt firtatták, egyáltalán mi a küldetése a 21. században a Csemadoknak. Arra is kíváncsiak sokan, vajon poros, idejétmúlt szervezet-e a Csemadok. Nos, a válaszaim a következők.

A Csemadok legfontosabb küldetése töretlen: a felvidéki magyarságban erősíteni a magyar

nemzethez való tartozás érzetét, fontosságát. Ezt a kultúra eszközével hatékonyan tudjuk érvényesíteni. A Csemadok még mindig az a szervezet, mely a legnagyobb léptékben tudja megszólítani a legkisebb településen is az ott élő magyarokat. Hálózatunk befutja Szlovákia magyarok által lakott régióit. Idősebbek és fiatalabbak mind találkoznak valamilyen formában vele. Ki szervezőként, ki szereplőként, versenyzőként, ki pedig „egyszerű” kultúra-fogyasztóként. A lényeg azonos. A magyar szó eljuttatása mindenhová, ahol magyarok élnek, a magyar kultúra változatos műfajaival élve erősíteni azt, hogy jó magyarnak lenni. Ez öröm, jókedv és szeretet is egyben.

Ugyanakkor nem feledkezhetünk meg arról, hogy az igény-

telenség, az érdeklődés hiánya, az online világ térhódítása, a sorozatok és filmek büvköre ma már korszellem. Olyan kulturális versenytársakkal kell megküzdenünk, melyek nemcsak jóval több pénzt mondhatnak magukénak, hanem

divatos, kommersz alkotásokat és alkotókat, vagy épp professzionális körülményeket és hozzáállást is. Ebben a közegben jóval nagyobb felelősség és nehézség is hagyományaink őrzése, mellette pedig az ifjabb generáció bevonása a kultúra művelésébe a nekik szóló programokkal, az ő ízlésüknek megfelelő kulturális tartalmakkal. Épp ezért nagyon fontos, hogy megmutassuk: nem, nem vagyunk poros szervezet. Számtalan program, rendezvény várja településeink magyarságát. Ezek között a néphagyományok, ének és tánc rendre megtalálható. Ott van azonban számos egyéb műfaj is: könnyűzene, nótá, színjátás, irodalmi estek, kvízek, versenyek, komolyzenei alkalmak, közéleti beszélgetések és sok minden más.

Kedves Olvasók, előregegett-e a Csemadok? A válasz erre is a Nem. Való igaz, sokgenerációs szervezet vagyunk. Az idősebbek gazdag tapasztalatai, illetve a fiatalabbak új ötletei, energikussága jól megférnek egymás mellett. Úgy vélem, jelenleg épp a generációváltás korát éljük. Finoman, lassú átmenettel, de mégis határozottan jelennek meg alapszervezeteinkben az ifjabb generációk képviselői is. Mondjuk ki, ez az átmenet nem mindig egyszerű. A fiatalok türelmetlenek, az idősebbek talán az elmúlt évtizedek munkáját féltik... A tolerancia, egymás elfogadása a kulcs. Meg kell tenni azt a lépést, hogy teret kapjanak az ifjabb nemzedékek képviselői is. Másrészt, meg kell nekik mutatni, mit is jelent a Csemadok, megszerettetni és kedvet hozni – egyébként soha nem fognak a közösséghez tevékenyen csatlakozni.

Az előttünk álló időszak sokak szerint nem lesz könnyű. Gazdasági és politikai válságok korát éljük, de nem először. Továbbra is élvezzük az anyaország támogatását, ez nem változik. S csak rajtunk áll, hogy mit kezdünk vele. Meggyőződésem, hogy újszerű programokkal, fiatalos lendülettel tudunk dolgozni, csak akarni kell. Még akkor is, ha peremvidéken és szórványban ez sokkal nehezebb. De néha elég egy-egy lelkes mozgalmi ember, és máris újult erővel folyik a munka.

Mi, csemadokosok tudjuk, hogy mindez nemcsak kultúra. Hanem összetartozás, a szülőföld szeretete, a közösség ereje. A magyarság megmaradása és gyarapodása. Mivel mi vagyunk a legnagyobb számú és legjobban szervezett civil szervezet ebben a térségben, ezért a felelősségünk is mérhetetlenül nagy.

Ehhez a felelősségteljes és fontos tevékenységhez kívánok mindannyiunk számára kitartó erőt, elkötelezettséget és sok örömet!

Kiss Beáta, elnök

A Csemadok Rimaszombati Területi Választmánya szeptember 27-én Sajógömörben 17. alkalommal rendezte meg a község önkormányzatával és a Gömör-Kishonti Művelődési Központtal karöltve a hagyományos Czinka Panna Fesztivált. A rendezvény Sajógömör híres szülőtte, a legendás magyar cigányzenész mellszobránál koszorúzási ünnepséggel kezdődött, ahol Agócs Ildikó, a Csemadok Rimaszombati Területi Választmányának elnöke mondott ünnepi beszédet. A koszorúzás után a program a kultúrházban egy hangulatos nótaesttel folytatódott, ahol Sajógömör polgármestere, Jankósik Zoltán üdvözölte az egybegyűlteket. Két kiváló hazai nótaénekes lépett színpadra: Szlezák Erika Nagyföldmesről és Nagy Attila Gimesről, a zenekar élén pedig a zenészcsoportokban jól ismert Botos dinasztia sarja, ifj. Botos Béla állt, aki a Czinka Panna Fesztiválon való muzsi-

kálást szívügyének tartja és mindig szívesen tesz eleget a szervezők felkérésének. Ez alkalommal a zenekar tagjai kiváló budapesti zenészek voltak: Csík Benedek – cimbalom, Csanya Tibor – brácsa, Suki Antal – klarinét és természetesen - mint mindig - most sem hiányozhatott az édesapa, id. Botos Béla, aki nagybőgőn játszott.

A művészek fergeteges műsorral szórakoztatták a nóta kedvelő közönséget, akik nem csak a nótaadásba kapcsolódtak be, de a műsor végén még táncra is perdültek. A nótaest jóízű vacsorával, vidám közös beszélgetéssel zárult. A rendezvény a Kisebbségi Kulturális Alap anyagi támogatásával valósult meg.

PE

Szeptember 28-án ünnepelte megalakulásának 75. évfordulóját a százdi Csemadok. A rendezvényt Ozsvald Péter, a százdi alapszervezet új elnöke nyitotta meg. Az ünnepségen részt vett Kiss Beáta, a Csemadok országos elnöke, valamint Kovács Péter, a Lévai TV elnöke is. A programban a Százdi citeraegyüttes, énekesek, mesemondó és a Kincső néptáncegyüttes léptek fel. Az eseményt közös éneklés és megvendéglés zárta.

OSZ

A Csemadok Rimaszombati Területi Választmánya és a Gömör-Kishonti Művelődési Központ 31. alkalommal rendezte meg hagyományos nyári rendezvényét a Gömöri Magyarok Kulturális Ünnepejét a csízi kultúrházban. A rendezvény azzal a céllal indult útjára, hogy a Rimaszombati járás Csemadok alapszervezetei mellett működő művészeti csoportok találkozzanak és egy közös műsorban bemutakozzanak a régió más-más települése közönségének. A műsort a teltházas közönség vastappsal jutalmazta. A balogfali Fürtöcskék, gesztetei Barkó Menyecskek és a rimaszombati Blaha Lujza Vegyeskórus mellett bemutakozott egy hazai kis mesemondó, a mindössze hat éves Hencz Ádám, a Páko Marika által vezetett Mágvirágok versenklő együttes, Čarnoky Éva zongorakíséretével a kiváló énekes, Szaniszló Dániel Simonyiból,

aki a Budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem klasszikus-énekművész szakán végzi tanulmányait, valamint a pedagógusi hivatás mellett énekléssel foglalkozó Schnelczer Arany Niki, akinek előadásában ezúttal régi magyar filmságereket hallhattunk. Vendég fellépőként a Nagyidai Hagyonányőrző Csoport tagjai mutatkoztak be, akik bodrogközi és áji népdalokat énekeltek, a műsort gömöri táncokkal zárták. Már évek óta elmaradhatatlan része ennek a rendezvénynek egy verseny, amibe ügyeskező lányok, asszonyok nevezhetnek be saját készítésű hagyományos kalácsokkal, süteményekkel. Idén tizenkilenc különféle édes és sós kalácsból, süteményből válogatott a háromtagú zsűri és a finomságokat a vacsorához felszolgálták, így a vendégek is megkóstolhatták. Az első helyet a rimaszécsi Kiss Irénke napraforgó formájú fokhagymás-

sonkás kalácsa érdemelte ki, második lett a csízi Csernok Éva finom krémese, harmadik helyen pedig a nemesradnóti csemadokosok valódi házi mákos rétese végzett. A polgármester különdíját a csízi Hencz Erzsébet vehette át különleges mákos süteményéért. A jó hangulatú, színvonalas rendezvény közös énekléssel zárult. A szervezők ezúton is köszönik a község polgármesterének, Július Tkácnak és az önkormányzat tagjainak, hogy befogadták a rendezvényt, valamint a Csemadok helyi alapszervezete vezetőségének és aktív tagjainak a szervezéssel járó nem kis munkát, a kedvességet, a sok-sok segítséget!

A rendezvény a Kisebbségi Kulturális Alap anyagi támogatásával valósult meg.

Fotó: Pósa Homoly Erzsó

PE

Boda Feri is itthagytott bennünket

1947-ben született Vékén, de buzitainak is vallotta magát. Ízig-vérig csemadokos volt, több mint negyven éven át töltötte be a Csemadok Kassa-környéke Területi Választmánya titkári posztját. Számtalan művelődési és művészeti rendezvény ötletadó gazdája és megvalósítója volt. Nagy munkabírásu és kitartó. Munkájának eredménye nem csak a Bódva völgyében látható. Nem volt számára kevésbé fontos vagy nagyon fontos feladat. Csak fontos, megoldásra váró feladatot ismert. Egyaránt tett meg mindent a Csemadok taggyűlésért, vagy az országos művelődési tábortól, dal- és táncünnepélyért vagy az országos színjátzófesztiválért. Szerencsére igyekezetét mások is észrevették, munkáját megbecsülték, elismerték (Magyar Arany Érdemkereszt, Wlasich Gyula-díj, Gyurcsó István-díj, Egressy Béni Fesztivál Életmű Díja). Keletre vezető útjaink során gyakran megfordultunk nála. Tán két évvel ezelőtt írást kértem tőle. Most ennek befejező részéből idézek:

„Már a tízparancsolat is a szülők, az elődök, a hagyományok tiszteltét és folytatását követeli meg, de napjainkban sokszorosan idősebb az a fenyegető figyelmeztetés, hogy ahol a hagyomány megszakad, ott elkezdődik az aljasodás, a lélektelenség és az anyagi önzés. Bizonyították ezt a választások, a népszámlálás, a december 5-e stb.

Ezeréves államiságunk fennmaradása bizonyítja, hogy amíg a magyar lélekből táplálkozó hagyományok gyökerei épségben maradnak, addig van miből újrakezdeni, fennmaradni, folytatni.

Ezért különösen fontos gyermekeink nevelése, szellemiségünk táplálása. Ezért a magyar nyelvű oktatás, nevelés és közművelődés fenntartása az egész Kárpát-medencei magyarság jelképes közös templomának támfala és záróköve. Csak egységben van funkciója, mert szétdarabolva romhalmaz.

Tudjuk, hogy helyi szinten főleg önmagunknak kell megtalálnunk a megoldásokat, de mi egységben, együvé tartozásban, egyetlen magyar nemzetben gondolkodunk. Ezért

határookra való tekintet nélkül egymásra vagyunk utalva.

Önbizalomra, hitre, erőre van szükségünk, hogy nyelvünkben, magyarságunkban megmaradjunk.“

Röviddel ezelőtt ismét náluk jártunk. Ültünk a diófa alatt, rövidke mondatainkat nagy hallgatóságokkal töltük meg. Bizakodó volt, a kisdéd, a dédunoka eljövételét várta... Azután azt mondta: az orvos megnyugtatta: annyit szív, amennyi jólesik. A diagnózistól nem lettünk boldogabbak. Azzal váltunk el, hogy amint lehet ismét jövőnk, találkozunk.

Hát, majd, Feri...

Addig is, Isten veled!

Görföl Jenő

Jókairól és a második világháború utáni borzalmakról

Huszonnyolcadik alkalommal találkoztak a szlovákiai magyar helytörténészek Udvardon. A Mérföldkövek elnevezésű konferencia, a Pro Patria Honismereti Szövetség, a Csemadok, Udvard Község Önkormányzata és a somorjai Bibliotheca Hungarica közös rendezésében valósult meg.

Az eseményen, a hagyományoknak megfelelően, megemlékezéssel kezdődött, az Udvard központjában álló, Meghurcoltak és kitelepítettek emlékoszlopánál. A Lebó Ferenc szobrászművész által készített köztéri alkotásnál Farkas Tibor, Udvard alpolgármestere köszöntötte az egybegyűlteket, majd az Udvardi Dalárda adott elő katonadalokat.

A konferencia a helyi művelődési házban folytatódott, ahol Görföl Jenő, a Pro Patria Honismereti Szövetség elnöke köszöntötte a résztvevőket. Elsőként Varga Zsuzsanna, az érsekújvári Thain János Múzeum munkatársa tartott előadást Udvard történelméről, majd Csorba László

történész, a Budapesti Történeti Múzeum főigazgatója mesélt a szabadsághős és művészpolgár Jókai Mórról. Köteles László, a

Csemadok alelnöke a málenkij robot szörnyűségeit hozta közelebb hallgatóságához, majd Dunajszky Géza helytörténész tartott elő-

adást a pozsonyligetfalui temetőben található Levente síremlékről. Az idei Patria Díjat idén Dunajszky Géza vette át, akit Csáky Pál, korábbi európai parlamenti képviselő méltatott.

A találkozó második felében Fehér Sándor egyetemi oktató és Csuthy András régész, a Jókai ősök lehetséges származási helyéről végzett kutatásait ismertette a hallgatósággal. Ezt Duba Ernő helytörténész előadása követte, aki Duba Gyula, Hontfüzesgyarmaton található emlékházáról beszélt az érdeklődőknek.

A Kincskereső Mozgalom kapcsán Neszméri Tünde, a Csemadok elnökségi tagja osztotta meg gondolatait a jelenlévőkkel, majd felvezette két diák, Gjergji Izabella és Bukovszky Zsófia előadását. A Deáki Kincskeresők Bukovszky János életmeséjét tárták a hallgatóság elé. A konferenciát Varga Tibor és Jakab Ferenc, perbetei értékmentők előadása zárta, akik az Életvilágok című perbetei képek könyvet mutatták be. **kk**

Az előző öt alkalomhoz hasonló jó hangulatban zajlott a Csemadok Tesmagi Alapszervezete és a helyi testület által szervezett VI. Tesmagi Tökmagfesztivál, melyen a kultúrumsor mellett – fellépett az ipolyviski Csórésok éneklőcsoporthoz – a kulináris élvezeteké volt a főszerep. A vendégek a hazai ízek utcáját bejárva megkóstolhatták a tesmagi pacalpörköltöt, de volt babgulyás, kacsahússal töltött laska, hagymásbab füstölt csülökkel, babgulyás, lángos gazdagon és különféle vadételek. Az ízletes ételleket a borsátragnál finom borokkal öblíthették le a rendezvényre ellátogatók. A lovaglásban kifáradt gyerekeket pedig a gyereksarokban óriás palacsinta, tarkedli és kürtőskalács várta.

Fotó: Matyó László; DE

A Magyar Nemzeti Énekkar fellépésével hivatalosan is megnyílt a XXXIX. Városi Kulturális Napok. A Csemadok OT megbízásából a Csemadok Pozsonyi Városi Választmánya az idei évben is megszervezi az őszi magyar kulturális rendezvények füzérét.

A Városi Kulturális Napoknak nem a szeptember 27-ei esemény volt az első rendezvénye, szeptember 21-én már megtartották a Pozsony és az 1825-1827-es országgyűlés című pozsonyi sétát, Korpás Árpád idegenvezetővel, melynek szervezője a Pozsonyi Kifli volt. Majd Várszegi Asztrik nyugalmazott főapát volt a Csemadok vendége, akivel Csáky Pál beszélgetett. Ennek főszervezője a Csemadok Ligetfalui Alapszer-

vezete volt. Majd szeptember 25-én Tisztelgés – Duray 80 címmel tartott szimpóziumot a Szövetség a Közös Célokért.

A Ferences-rendiek temploma adott otthont a nyitó hangversenynek szeptember 27-én.

Elhangzott többek között az Ave Maria Liszt Ferentstől, az Est Bartók Bélától és Harsányi Kálmántól, Kodály Zoltán Esti dala, Kodály Zoltán – Weöres Sándor Öregek című műve, valamint a 90-es és a 150-es genfi zsoltár, melynek magyar szövegét Szenczi Molnár Albertnek köszönhetjük.

A hangverseny alatt zongorán közreműködött Bizjak Dóra, Somos Csabán kívül kar-nagyként közreműködött Kálmán László és Bencsik Pál. A nyitórendezvényt és ezzel a Városi Kulturális Napokat Jégh Izabella, a Csemadok Pozsonyi Városi Választmánya elnöke nyitotta meg.

nt

A Csemadok Szenci Területi Választmánya egynapos tanulmányutat szervezett Komáromba, Jókai Mór születésének 200. évfordulója alkalmából. Sétánkat a református templomnál kezdtük, majd a templommal szembeni egykori kollégiumot tekintettük meg, ahol emléktábla jelzi, hogy itt kezdte tanulmányait Jókai Mór. A múzeum előtti téren megkoszorúztuk nagy írónk szobrát. Utána a Zichy-palotában a város két híres szülöttéről – Jókai Mór és Lehár Ferenc – készült kiállítást csodáltuk meg. A sok látnivaló közben az idő gyorsan szaladt, így Komáromot hátrahagyva a történelem során sokat megélt Izsa községbe látogattunk, ahol a helyi múzeumban részletes betekintést kaptunk a falu történetéből. Ezzel a tanulmányúttal kezdetét vette az 56. Szenczi Molnár Albert Napok. Az ünnepélyes megnyitóra október 3-án került sor Szencen.

SZJ

A szórványban, ahol már évtizedek óta nincsen magyar iskola, a hitélet gyakorlása és a Csemadok jelenti a magyar nyelv és kultúra tovább adását, így van ez Berencsen is, sajnos a hétköznapiakban már nem mindenki használja anyanyelvét, így kiemelten fontos a templom és a Csemadok rendezvények.

Falunkban, Berencsen ezért is nehezebb az összefogás, de minden megoldható, ha van akarat és hajlandóság az emberekben. Nagy örömmel vettünk részt a ma már boldog Bódi Mária Magdolna boldoggá avatásán Veszprémben a Mária út p.t. szervezésében. Léter, ahol Bódi Mária Magdolna mártír halált halt, Berencs testvértelepülése, így még fontosabb számunkra személyisége.

Megszerveztük a Csemadok Napot is, ami nagy esemény volt közösségünk életében, idén zoborálji fellépőket láttunk vendégül: elhozták

hagyományiakat, népszokásaikat, megcsodáltuk csodálatos viseletüket. Jó kapcsolatot ápolunk a zoborálji településekkel, rendszeresen találkozunk különböző rendezvényeken.

Szerepeltek az alsóbodokiak, a pogrányiak, a koloniak és a helyi kultúrcsoportok. A hagyományörző program után frissítő, majd nótázás, kis kötetlen szórakozás vette kezdetét. Közösségeinket biztatni kell a megmaradásra, megmutatni nekik a szokások szépségét, ez is megtartó erő, hiszen, ha büszkének lesznek hagyományainkra, büszkévé válnak magyarságukra is, ezért is próbáljuk átadni őseink tudását a jövő nemzedéknek. LK

A gútai Csemadok által szervezett sortánc utóhang, amelyen Lakatos Áron és zenekara húzta a talpalávalót a tájházban, szeptember 26-án kicsik és nagyok egyaránt jól érezték magukat. Az este első részében a gyermek táncházban Mészáros Dóra és Markovics Dávid felcsíki polgári táncokat tanított, a felnőtt táncházban pedig Zsoldos Viktória és Tornóczi Benedek mezősegi táncokat. A vidám arcok mind arról tanúskodtak, hogy a táncosok élvezték a táncházat.

Vncs

Régióink szépségei és hagyományai a színpadon címmel a Csemadok Szentpéteri Alapszervezete és a Kultúr Őrség Polgári Társulás a Gyöngyösbokréta Népráncsoporttal közösen szervezett szeptember 13-án egy fergeteges programot. A rendezvény a néptánc és a népdal ünnepe volt, a környékbeli táncsoportok, éneklőcsoportok és hagyományőrző együttesek mutatták meg tehetségüket. A rendezvényen ünnepelte fennállásának 10. évfordulóját a Gyöngyösbokréta Néptáncsoport. A házigazdákon kívül felléptek: a Martosi Hagyományőrző Együttes, a perbetei Napraforgó Néptáncgyűttes, az ímelyi Fagyöngy népdalkör, a gútai Kikelet Ifjúsági Néptáncgyűttes, a naszvadi Petytyem Néptáncsoport, a kisudvarnoki Pünkösdirózsa Vegyeskar, a nagyigmándi Árgyélus Néptáncgyűttes, Markovics Dávid Gútáról, a Szentpéteri Citerások és Rezeda Énekcsoport

A délután és az este a Bellő Zenekar kísérte a táncosokat és énekeseket, és a táncházban is ők szolgáltatták a talpalávalót. Markovics Dávid széki táncokat tanított, a fellépő énekesek és táncosok pedig spontán énekkel és tánccal járultak hozzá a kiváló hangulathoz.

vncs

Az összefogásból jó dolgok születnek. Bizonyíték erre a Csemadok Felsőszeli Alapszervezete mellett működő csoportok közös előadása és a Csemadok szenci járásbeli két alapszervezetének együttműködése is. A Csemadok Magyarbéli és Dunasápújfalusi Alapszervezete nem először hívott meg közösen egy csoportot a magyarbéli kultúrházba fellépni, ezúttal a felsőszeliek érkeztek falusi színdarabjukkal, amellyel nagy sikert arattak. A Nagy Anita által írt Miegy más című darab bármely felvidéki településen játszódhatna, ahol együtt éltek a magyarok,

cigányok, szlovákok, katolikusok, evangélikusok (reformátusok) és zsidók, volt kocsma és a nők eljártak a fonóba. A darab átgondolt, ötvözi a humort és a iróniát. A bemutató után a közönség megtudta, hogy készül a következő darab, amelyet szintén szívesen megnézne a közönség. A csoportnak már neve is van, Bohém Bicskások. Az előadás díszletét Hegedűs László hízmései színesítették.

nt

2025. szeptember 13-án 9. alkalommal került megrendezésre Érsekkétyen a Nyisd ki, rózsám, nyisd ki csikorgó kapudat... elnevezésű hagyományőrző nap, amelynek ismét a helyi tájház adott otthont. A Csemadok Érsekkétyi Alapszervezete által szervezett esemény a közösség összefogásának, a hagyományok szeretetének és a közös élmények erejének ünnepe volt.

A rendezvényen a helyi és környékbeli fellépők sokszínű műsorral szórakoztatták a közönséget: az óvodások és iskolások műsora, a Kőbölkúti Asszonykórus, Bohák Emese népdalénekes, valamint a Pacsirta Éneklőcsoport produkciói mellett mesemondás, musical részletek és zenekari előadások is színesítették a programot. A lekéri Nosztalgia énekegyüttes és a Party Duó gondoskodott a fergeteges hangulatról. A gasztronómiai élményekről a helyi közösség tagjai gondoskodtak: kemencés finomságok, fánk, sült kolbász és ízletes őzspörkölt várt mindenkit. Amíg a szülők szórakoztak, addig a gyermekek kézműves foglalkozásokon vehettek részt.

A nap zárásaként Molnár Tímea, a Csemadok helyi elnöke úgy fogalmazott: a kapu még nyitva áll, a történet folytatódik, hiszen jövőre több jeles jubileum is várható: a Csemadok 75., a Pacsirta Éneklőcsoport 50., valamint a tájház 10. születésnapját ünneplik majd Érsekkétyen.

MT

Szüreti felvonulás alapozta meg a jó hangulatot szeptember negyedik szombatján Ipolyszakálloson, a Lévai járás Csemadok csoportjainak seregszemléje, a Daloló Ipolyvölgye járási dal- és táncünnepély előtt. A Kultminor támogatásával lezajlott rendezvényen fellépett többek között: Nagy Sofia, Hegedűs Jázmin, az Ipolyszakállosi Citerások, az Ipolyszakállosi Gézengúzok, a Garam Menti Néptánc Együttes, a garamszentgyörgyi Rozmaring Menyecsckórus, a kétyi Érsekkétyi Pacsirta Éneklőcsoport, a Nagyölvedi Rozmaring Népdalkör és a Lekéri Nosztalgia.

de

Szeptember 19-én ismét volt filmvetítés Rozsnyón, ezúttal a Futni mentem című filmet nézte meg a nagyközönség. A filmvetítés a nagyteremben volt, mivel a hűvös esték már nem alkalmasak a szabadtéri esti vetítésekre. Ennek ellenére 50 néző nevetve nézte a vígjátékot. A filmvetítések sorát szeretnénk folytatni. **tl**

Szeptember 24-én a kassai Thália színház vendégszerepelt Rozsnyón. „Sajnos a gyerekeknek van egy olyan szokásuk, ami a színháznak nagyon nehéz, hogy megnőnek. Szó szerint kinövik a szerepet. Ez történt a Bendegúzunk esetében is...” – többek között ezekkel a szavakkal búcsúzott a társulat Várady Árontól a szeptember 24-ei Indul a bakterház előadásán Rozsnyón, amelyet a Thalia Színház mutatott be. Áron több, mint egy évet töltött a társulattal, Bendegúzként megnevezetve a közönséget. Utolsó előadását szülővárosában, Rozsnyón játszhatta el. A színház így búcsúzott: köszönjük, Áron, hogy velünk játszottál, és sok sikert kívánunk a továbbiakhoz! **tl**

Szeptember 27-én Rozsnyón egy fantasztikus koncertet hallott a nagyerdemű, fellépett Helka, aki a Csemadok Rozsnyói Alapszervezete nagytermébe vonzotta a közönséget. A koncerten a dalok új hang-

szerezésben, elektromos citera és loop pedál segítségével hangzottak el, ami egyedi hangzásvilágot teremtett. **tl**

A Csemadok Lévai Alapszervezete nyárbúcsúztató rendezvénye a Lévai Nyári Fesztivál Léva és környéke magyar közösségének jelentős eseménye. A 15. alkalommal megrendezett fesztivál gazdag programmal fogadta a közönséget. Felléptek a Juhász Gyula Alapiskola diákjai, a Garam Menti Néptánc Együttes, a Juhász Gyula Irodalmi Színpad tagjai, ismert és közkedvelt énekesek, zenekarok. A fesztiválon résztvevők vásárolhattak a jelenlévő kézművesek különleges munkáiból,

válogathattak érdekes könyvekből, megcsodálhatták a veterán autókat. A kisgyermekek örömmel vették birtokba az ugrálóvárat, Izolda népi játékeit, kipróbálhatták az arcfestés fortélyait. A hagyományos gulyásfőzőverseny csapatai is kitettek magukért.

A Lévai Nyári Fesztivál családi összefövetel, generációk találkozási pontja, szórakozás, jó hangulat, örömteli pillanatok, baráti beszélgetések felejthetetlen eseménye. A magyar ének, tánc és zene szépséges ünnepe. **Fotó: Török Alfréd; BR**

Szeptember 15-ét kihasználva, a munkaszüneti napon összegyűltünk, és lekvárt főztünk a Csemadok Rozsnyói Alapszervezete székházának udvarán. Kellemes társaság keverte és kóstolta a lekvárt, élvezte a napot. Egy biztos: egy igazán hangulatos szokást idéztünk fel, és jövőre még nagyobbat álmodunk! Katlanokkal, még több emberrel és izgalmas programokkal bővítjük majd a szilvafesztet. **tl**

A Csemadok Országos Tanácsa és a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet megbízásából a Csemadok Kassa-környéki Területi Választmánya a Csemadok Makranci Alapszervezettel és Makranc községgel közösen szervezte meg a Bíborpiros szép rózsá népzenei vetélkedő országos elődöntőjét Makrancban a kultúrházban szeptember 27-én.

A versenyzők a Kassai és a Besztercebányai Megyei járási fordulóból továbbjutók voltak, összesen 220-an léptek fel, az alapiskolás korosztálytól a felnőttekig. Szólisták, népdalkörök, néptáncsoportok, zenekarok méretették meg magukat. A versenyt szakmai zsűri értékelte, valamennyien zene- és népzene pedagógusok: Szabó-Sári Anikó Hernádnémetiből, Bányász Emőke Csécsből és Lukács Katalin Péderből.

A népzenei vetélkedőt Mihályi Molnár László, a Csemadok Kassa-környéki Területi Választmány elnöke nyitotta meg. A vendégeket köszöntötte Szalay Gábor polgármester és Filakovsky Magdolna, a Csemadok Makranci Alapszervezetének elnöke is.

A zsűri 29 produkciót hallgatott meg. A fellépések után a fellépő versenyzők közösen a jelenlevőkkel és a szervezőkkel elénekelték a Magyar Hiszekegyet, az Irem, irem, fehér irem kezdetű népdalt. Utána a zsűri értékelte a népdalénekesek és a népdalkörök fellépéseit. Az ünnepélyes eredményhirdetéskor Szabó-Sári Anikó, a zsűri elnöke értékelte a produkciókat, a versenyzők szereplését és hozzáállását. A találkozót a Nemzeti Imánk közös eléneklésével fejeződött be. Az eredményhirdetés után Zborai Imre, a Csemadok járási titkára jelezte, hogy az országos döntő előtt a Csemadok Kassa-környéki Területi Választmány titkársága tanfolyamot és továbbképzést tervez. **zi**

Második alkalommal került megrendezésre Kassán a Radványi Géza Filmszemle, amely a 118 éve Kassán született Kossuth-díjas világhírű filmrendező tiszteletének állít emléket. A kétnapos rendezvény szlovákiai magyar alkotók filmjeinek seregszemléjével, szakmai beszélgetésekkel és a filmek kiértékelésével telt. 2025. szeptember 25-26-án a kassai Thália Színház Márai Stúdiójában összesen 42 film került levetítésre.

Idén a kassai Csemadok tagok is lehetőséget kaptak mint társadalmi zsűri a filmek értékelésére, nem szakmai szemmel ugyan, inkább a film tartalmára, mondanivalójára, szórakoztató jellegére fókuszálva. A Csemadok közönségdíját a Menj és tedd, amit tenned kell! című portréfilm Pohóczky Béla református lelkészről nyerte, melynek rendezője Gál Sándor.

A filmszemlét követően a IX. Radványi Géza Emléknapi a neves filmrendező emléktáblájánál folytatódott, ahol dr. Szekfű András filmtörténész mondott beszédet. A koszorúzás után a Márai Sándor Emlékiállításban dr. Almási Tamás filmrendező, operatőr emlékezett vissza a Radványival való közös találkozásokra, forgatásokra, élményekre beszélgetőpartnerével dr. Muszatics Péterrel. Végezetül a jelenlévők egy Radványiról szóló portréfilmet is megtekinthettek. Az emléknapi szervezője a Kassai Polgári Klub, társszervezője a Csemadok Kassai Városi Választmánya volt.

CzL

Szeptember 19-én a Márai Sándor Emlékiállításban Kassán került sor az idei Abaúj-Tornai Krónika helytörténeti magazin első számának bemutatására. Az igényes külalakkal és tartalommal készült folyóirat legújabb számát Nagy László főszerkesztő és Ötvös Anna történész mutatták be. A százhusz oldalas, sok-sok színes fotódokumentációval illusztrált magazinban többek között olvashatunk a Szikszó melletti Turul-szobor történetéről, Bodnár Mónika írásában Jókai Mór tornai látogatásának emlékezetéről, Kovács Ágnes cikkében Schlachta Margitról és további érdekességeket régióink történetéből.

CzL

2025. szeptember 6-án tizedik alkalommal került megrendezésre Pelsőcardó község legnagyobb fesztiválja, a Lecsó Parti. A rendezvény főszervezője az önkormányzat volt, társszervezőként a Csemadok alapszervezete és a Dubina – Ardovo polgári társulás működött közre. A rendezvényt támogatta a Kassa Megyei Önkormányzat és a Bethlen Gábor Alap. A rendezvényen a Csemadok alapszervezetének közreműködésével külön hagyományőrző programblokk valósult meg. A gyerekeket népi játszótér várta a játszótér, a tájház udvarán kézműves foglalkozások zajlottak, ahol a gyerekek és felnőttek kipróbálhatták többek között a korongozást, a csuhéfonást, a drótozást és a gyöngyfűzést. A délután csúcspontja a Borostyán Néptáncműhely hagyományőrző műsora volt, amely citerával, hegedűvel, népzenevel és néptáncal hozta közelebb a közönséghez a magyar kulturális örökséget. A műsort színesítette a táncos felvonulás, amely a főzőcsapatoknak és a közönségnek egyaránt tisztelegésként szolgált. A lecsófőzőversenyen 19 csapat mérte össze tudását, babgulyás, töltött káposzta és halászlé is rotyogott a bográcsokban. A rendezvény ingyenes volt, így minden érdeklődő részesévé válhatott az élménynek. A rendezvényt hajnalig tartó utcabál zárta, amely méltó befejezése volt a közösség, a hagyományok és a határok nélküli barátság ünnepének.

GH

Nem élhetek muzikaszó nélkül - zengett a dal a bényi kultúrházban. Bényben ismét megtelt a terem étellel és dallal, hiszen szeptember utolsó a hétvégéjén megrendezett Nótaest igazi ünnepi hangulatot teremtett. A rendezvényen számos tehetséges énekes lépett színpadra, akik a magyar nóta és a népdal világát hozták közel a közönséghez.

A fellépők sorát olyan előadók gazdagították, mint Pásztor János, Rigler Alíz, Kovács István, Szolár Mária, Smid Erzsébet, Kovács László, Barti Éva, Dr. Nagy Andrea, Kiss György, Bús Katalin, Hlaváč Tőke Veronika és Básti János.

Az délután fényét emelte, hogy a közönséget Herbacskó Anita, Bény polgármestere, valamint Kiss Beáta, a Csemadok országos elnöke is köszöntötte. Ünnepi beszédet mondott továbbá Varga Andrea, a Csemadok Bényi Alapszervezetének elnöke, aki kiemelte a közösség összetartozását és a magyar nóta közösségépítő erejét.

A rendezvény méltó lezárásaként a színpadon valamennyi fellépő együtt énekelt a közönséggel a magyar nótákat. A Nótaest ismét bebizonyította: a magyar dal és a közös éneklés nemcsak szórakoztat, hanem erősíti a közösséget és összeköti a generációkat.

VÁ

A Csemadok Lévai Területi Választmánya és Palásti Alapszervezete szervezésében 2025. szeptember 21-én a helyi kastély udvarán zajlott a VIII. Őszi Találkozó, a Nagykürtösi és a Lévai járás Csemadok alapszervezetei mellett működő népművészeti csoportok fesztiválja, melyen fellépett a palásti Búzavirág Folklórcsoport, az ipolybalogi Bukréta Folklórcsoport, a lévai Garam Menti Néptánc Együttes, a Százdi Citeraegyüttes Oszoli Valéria, és a Palásthy Pál Alapiskola diákjai. A rendezvény a Kultminor támogatásával valósult meg.

fotó: Matyó László; de

Az almágyi származású Ádám Veronika népi hímző alkotásaiból nyílt kiállítás Tornalján, a Magyar Házban.

A tárlat ünnepélyes megnyitóját 2025. szeptember 14-én tartották, amelyen mintegy harminc érdeklődő vett részt. A kiállítás különleges utazásra hívja a látogatót a palóc és gömöri hímzés motívumainak, színeinek és öltéstechnikáinak varázslatos világába. A bemutatott darabok egyszerre őrzik a hagyományt és mutatják be, miként lehet a régi motívumokat a mai divattal ötvözni.

A két hét alatt közel 150 látogató tekintette meg a tárlatot..

Tá

Szeptember 10-én a Csemadok Rozsnyói Alapszervezetének nagytermében Kozsár Miklós Ila Bálint Gömör megye című könyvét mutatta be. A kiadvány hiteles adatok alapján tárgyalja a történelmi Gömör vármegyéhez tartozó összes település történetét, az ott élő valamennyi család megjelenésének az időpontját, a forrás pontos megjelölésével, nemzetiségével és a település határának földrajzi neveivel. Az előadás nagyon tartalmasabb volt. Ha hallotok a következő könyvbemutatóról, ne habozzatok elmenni – érdemes meghallgatni!

tl

Csemadok Bogyai Alapszervezet szervezésében 2025. szeptember 20-án valósult meg a Bogyai Bográcsfeszt, amely nagyon jól sikerült, hiszen azon 18 csapat vett részt, köztük többen a környékbeli településről érkeztek. Többféle gulyással, pörkölttel készültek a versenyzők, a lényeg az volt, hogy bográcsban készüljön az étel. Volt ott marha-, vad-, bab- és birkagulyás is, valamint csülkös-körömpörkölt, amely végül elnyerte az aranyérmet. A gyerekeknek ugrálóvár, a felnőtteknek pedig csapatjátékok biztosították a szórakozást. A jó hangulatról Ipse gondoskodott, egész délután ő szolgáltatta a zenét, este pedig Bartalos József zenés műsorával szórakoztatta a résztvevőket. Jó volt látni, hogy a Bogyai Bográcsfesztén a falu lakossága együtt volt és mindannyian jól érezték magukat – hiszen ezek a pillanatok mutatják meg igazán a közösségünk erejét.

vl

A Csemadok szeptember 20-án tartotta meg országos kongresszusát Ipolynyéken, melyen megválasztották a tisztségviselőket és elfogadták az alapszabály módosítását, valamint a Csemadok programját is.

A Csemadok elnöke Kiss Beáta lett, a Csemadok országos alelnöke Köteles László. A regionális alelnöki tisztséget Mézes Rudolf (nyugat-szlovákiai regionális alelnök); Hrubík Béla (közép-szlovákiai regionális alelnök); Kopasz József (kelet-szlovákiai regionális alelnök) szerezte meg. A megválasztott országos elnökség további tagjai Neszméri Tünde (ifjúsági ügyekkel megbízott elnökségi tag), Zupko Tamás (szórványért felelős elnökségi tag), Moravek Ivett, Sztruhár Izrael Diána, Agócs Ildikó és Varga Tibor.

Az ellenőrző bizottság tagjai:

Presinszky Laura (elnök), Baranyay Zsolt, Erdélyi Júlia, Gjergji Bukovsky Zsuzsanna, Seres Erzsébet és Száraz Erzsébet.

ek

IMPRESSZUM:

Felelős kiadó: Kiss Beáta, a Csemadok elnöke | **Főszerkesztő:** Neszméri Tünde | **Szerkesztők:** Görföl Jenő, Takács Ottó | **Szerzők:** Balla Rózsa, Czáboczy Livia, Duba Ernő, Gresó Henrietta, Lőrincz Karolina, Molnár Tímea, Ozsvald Szilvia, Povinszky Elvira, Szabó Jolán, Tamás Ákos, Tóth Lucia, Vadkerti Neszméri Csilla, Varga Andrea, Vass Laura, Zborai Imre | **Kiadja:** Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség – Csemadok, 8157 Bratislava – Pozsony, Nám. 1. mája 10-12. www.csemfeszt.sk, www.csemadok-hu.eu | **Nyomda:** Palatia Nyomda és Kiadó Kft., Győr

